

NAJWYŻSZA IZBA KONTROLI
Delegatura w Zielonej Górze

LZG.411.002.02.2023

Jacek Milewski
Prezydenta Miasta

ul. Marszałka Józefa Piłsudskiego 12
67-100 NOWA SÓL

WYSTĄPIENIE POKONTROLNE

I/23/001 – Realizacja przez gminy województwa lubuskiego obowiązków w zakresie ustalania i pobierania opłat za zmniejszenie naturalnej retencji terenowej

I. Dane identyfikacyjne

Jednostka kontrolowana	Urząd Miejski w Nowej Soli (dalej: <i>Urząd</i>), ul. Marszałka Józefa Piłsudskiego 12, 67-100 Nowa Sól
Kierownik jednostki kontrolowanej	Jacek Milewski, Prezydent Miasta Nowa Sól, od 10 stycznia 2020 r. W okresie objętym kontrolą funkcję kierownika jednostki poprzednio pełnili: Maciej Władysław Jankowski, pełnił funkcję Prezydenta Miasta Nowa Sól, od 5 listopada 2019 r. do 10 stycznia 2020 r. Jacek Milewski, Dyrektor Generalny, od 12 października 2019 r. do 9 stycznia 2020 r. Wadim Tyszkiewicz, Prezydent Miasta Nowa Sól, od 3 grudnia 2014 r. do 13 października 2019 r.
Zakres przedmiotowy kontroli	<ol style="list-style-type: none"> 1. Działania podejmowane przez gminę w celu ustalenia podmiotów zobowiązanych do ponoszenia opłaty za zmniejszenie naturalnej retencji terenowej. 2. Ustalanie wysokości opłaty za zmniejszenie naturalnej retencji terenowej oraz jej dochodzenie.
Okres objęty kontrolą	2018-2022 (do dnia zakończenia kontroli)
Podstawa prawna podjęcia kontroli	Art. 2 ust. 2 ustawy z dnia 23 grudnia 1994 r. o Najwyższej Izbie Kontroli ¹
Jednostka przeprowadzająca kontrolę	Najwyższa Izba Kontroli Delegatura w Zielonej Górze
Kontrolerzy	<ol style="list-style-type: none"> 1. Beata Jakubowska, doradca prawny, upoważnienie do kontroli nr LZG/27/2023 z 28 lutego 2023 r. 2. Anna Huziej, główny specjalista kontroli państwowej, upoważnienie do kontroli nr LZG/26/2023 z 28 lutego 2023 r.

(akta kontroli str. 1-7)

¹ Dz. U. z 2022 r. poz. 623, dalej: ustawa o NIK

II. Ocena ogólna² kontrolowanej działalności

OCENA OGÓLNA

Najwyższa Izba Kontroli negatywnie ocenia działalność kontrolowanej jednostki w badanym zakresie.

Urząd w sposób opieszwały, bo ponad pięć lat, ustalał wstępną bazę nieruchomości mogących podlegać obowiązkowej opłacie za zmniejszenie naturalnej retencji terenowej. Skutkowało to nie naliczeniem opłat, pomimo występującego obowiązku – w myśl złożonych przez zobowiązane podmioty oświadczeń - w wysokości przynajmniej 318.812 zł, co ustalono dopiero w trakcie kontroli.

Na skutek niedopatrzenia Urzędu wzór oświadczenia przekazanego 127 posiadaczom nieruchomości celem ustalenia ewentualnego obowiązku ponoszenia opłaty za zmniejszenie naturalnej retencji terenowej nie zawierał wszystkich wymaganych elementów. Skutkowało to dodatkowym przedłużeniem procedury ustalania opłat w wymaganej wysokości.

III. Opis ustalonego stanu faktycznego oraz oceny cząstkowe³ kontrolowanej działalności

Opis stanu faktycznego

1. Zgodnie z Regulaminem organizacyjnym Urzędu obowiązującym od 11 października 2019 r.⁴ prowadzenie spraw związanych z ustaleniem opłaty za zmniejszenie naturalnej retencji terenowej, o której mowa w art. 269 ust. 1 pkt 1 ustawy z dnia 20 lipca 2017 r. - Prawo wodne⁵, było zadaniem Wydziału Gospodarki Komunalnej i Ochrony Środowiska Urzędu (dalej: *Wydział GKiOŚ*).

(akta kontroli str. 8-27)

Sprawy związane ze zmniejszeniem naturalnej retencji terenowej (zbieranie danych, analiza, informacje, ewentualne postępowanie administracyjne) były przypisane do zakresu czynności, uprawnień i odpowiedzialności kolejnych pracowników zatrudnionych na:

- ✓ stanowisku ds. ochrony zwierząt i wydawania zezwoleń na handel - w okresie od lutego 2018 r. do kwietnia 2019 r.⁶;
- ✓ stanowisku ds. usług wodnych i opłat z ustawy prawo wodne - w okresie od czerwca 2019 r. do 31 marca 2021 r.;
- ✓ stanowisku ds. usług wodnych i opłat z ustawy prawo wodne oraz rolnictwa – w okresie od marca 2021 r. do listopada 2021 r.;
- ✓ stanowisku ds. oceny oddziaływania na środowisko, usług wodnych i opłat z ustawy prawo wodne - w okresie od 9 listopada 2021 r. do nadal.

(akta kontroli str. 28-46)

2. Na podstawie art. 269 ust. 1 pkt 1 Prawa wodnego, opłatę za usługi wodne uiszcza się za zmniejszenie naturalnej retencji terenowej na skutek wykonywania na nieruchomości o powierzchni powyżej 3500 m² robót lub obiektów budowlanych trwale związanych z gruntem, mających wpływ na zmniejszenie tej retencji przez wyłączenie

² Najwyższa Izba Kontroli formułuje ocenę ogólną jako ocenę pozytywną, ocenę negatywną albo ocenę w formie opisowej.

³ Oceny cząstkowe to oceny działalności w poszczególnych obszarach badań kontrolnych. Ocena cząstkowa może być sformułowana jako ocena pozytywna, ocena negatywna albo ocena w formie opisowej.

⁴ Zarządzenie Prezydenta Miasta Nowa Sól numer 0050.2.0033.2019 z 27.09.2019 r. W zarządzeniu tym wprowadzono zmiany Zarządzeniem: numer 0050.2.0077.2020 z 28.12.2020 r.; numer 0050.2.0068.2022 z 19.12.2022 r.; numer 0050.0014.2023 z 20.02.2023 r.

⁵ Dz.U. z 2022 r. poz. 2625, ze zm.

⁶ Realizacja zadań Prezydenta wynikających z ustaw – Prawo wodne, Prawo Geologiczne i Górnicze.

więcej niż 70% powierzchni nieruchomości z powierzchni biologicznie czynnej na obszarach nieujętych w systemy kanalizacji otwartej lub zamkniętej.

Urząd podjął następujące działania mające na celu ustalenie podmiotów zobowiązanych do ponoszenia opłaty za zmniejszenie naturalnej retencji terenowej:

- a) w dniu 10 czerwca 2019 r. zwrócił się do Miejskiego Zakładu Gospodarki Komunalnej Sp. z o.o. (dalej: MZGK) w Nowej Soli z wnioskiem o przekazanie (udostępnienie) danych dotyczących funkcjonującej sieci kanalizacji deszczowej i ogólnospławnej. Dane te zostały przekazane w dniu 3 lipca 2019 r.

(akta kontroli str.47-51)

Ustalono, że Urząd nie aktualizował ww. danych.

Naczelnik Wydziału GKiOŚ wyjaśniła, że *podjęto decyzję, że w pierwszej kolejności Urząd wystąpi do wyselekcjonowanych podmiotów o złożenie oświadczeń. Po ich otrzymaniu, w odniesieniu do tych podmiotów, które oświadczyły, że nieruchomość jest podłączona do sieci kanalizacji deszczowej lub sieci kanalizacji ogólnospławnej, możliwym będzie rozważenie dodatkowej weryfikacji zawartych w tym zakresie danych. W przypadku pojawienia się zasadnych wątpliwości ze strony Urzędu, rozważone zostanie sporządzenie odrębnej listy podmiotów i zwrócenie się do MZGK z wnioskiem o potwierdzenie, czy podmioty znajdujące się na przedmiotowej liście faktycznie odprowadzają wody opadowe i roztopowe do sieci.*

(akta kontroli str. 52-58)

- b) w dniu 18 czerwca 2019 r. wystąpiono do Starosty Nowosolskiego z wnioskiem o udostępnienie bazy danych zgromadzonych w rejestrze publicznym Państwowego Zasobu Geodezyjnego i Kartograficznego – EGiB (ewidencji gruntów i budynków) w postaci pliku SHP zawierającej takie informacje jak numery ewidencyjne nieruchomości, ich powierzchnie oraz numery ksiąg wieczystych. Dane te zostały przekazane, jednak nie ma możliwości ustalenia kiedy, ponieważ, jak wynika z informacji udzielonej przez Starostwo nie ewidencjonowano historii przesyłania danych (dane z EGiB), były przesyłane na każdą prośbę Urzędu, na polecenie Geodety Powiatowego.
- c) na podstawie danych z Systemu Informacji Przestrzennej sporządzono bazę 127 podmiotów właścicieli (posiadaczy samoistnych, użytkowników wieczystych gruntów) 501 nieruchomości mogących kwalifikować się do ponoszenia opłaty za zmniejszenie naturalnej retencji terenowej.

W dniu 2 marca 2023 r. przesłano ww. podmiotom do wypełnienia oświadczenia dotyczące posiadanych nieruchomości. Oświadczenia te zawierały dane dotyczące m.in.: numeru księgi wieczystej, położenia nieruchomości, powierzchni całkowitej, powierzchni objętej robotami lub obiektami budowlanymi trwale związanymi z gruntem, powierzchni biologicznie czynnej oraz podłączenia do miejskiego systemu kanalizacji deszczowej lub ogólnospławnej.

(akta kontroli str. 52-58, 63-66, 88-92)

Naczelnik Wydziału GKiOŚ wskazała, że opracowanie bazy podmiotów mogących kwalifikować się do ponoszenia opłaty z tytułu zmniejszenia naturalnej retencji terenowej było długotrwałe, ponieważ z Systemu Informacji Przestrzennej wyłoniono 1.123 nieruchomości (o powierzchni przekraczającej 3.500 m²), które następnie podlegały sprawdzeniu w systemie GEO-INFO Portal celem wyeliminowania tych niezabudowanych w żaden sposób lub zabudowanych w nieznacznym stopniu. Wyłoniono w ten sposób ww. 501 nieruchomości.

Naczelnik wskazała również, że system ten zawiera informacje na temat budynków znajdujących się na ww. nieruchomościach, ale nie ma w nim informacji na temat pozostałych powierzchni utwardzonych, stąd konieczność występowania do ww. podmiotów o przedłożenie stosownych informacji.

Powszechnie dostępne dane o charakterze map satelitarnych (Google Maps, Geoportal i inne) przedstawiają zdjęcia satelitarne wykonane w konkretnym momencie. Bardzo często są to zdjęcia sprzed roku czy kilku lat, co w żadnym stopniu nie odzwierciedla stanu faktycznego. Dokonywanie jakichkolwiek pomiarów powierzchni narzędziami udostępnionymi przez ww. portale obarczone może być bardzo dużym błędem ze względu na ograniczenia techniczne (niska rozdzielność, ograniczona możliwość przybliżenia itp.).

Urząd nie dysponuje żadnymi narzędziami umożliwiającymi wykonanie dokładnych pomiarów zarówno z powierzchni ziemi jak i z powietrza. W posiadaniu Urzędu nie ma drona, za pomocą którego mogłyby zostać wykonane zdjęcia z lotu ptaka, które następnie posłużyłyby, przy użyciu odpowiedniego oprogramowania, do wykonania stosownych wyliczeń powierzchni na nieruchomości.

Biorąc pod uwagę powyższe, w celu ustalenia podmiotów zobowiązanych do uiszczenia opłaty z tytułu zmniejszenia naturalnej retencji terenowej, Urząd może posłkować się tylko i wyłącznie oświadczeniami złożonymi przez podmioty. Przepisy ustawy - Prawo wodne stanowią jednoznacznie, że podmioty zobowiązane do ponoszenia opłat z tytułu zmniejszenia naturalnej retencji terenowej mają obowiązek składać właściwemu organowi oświadczenia, na podstawie których organ sporządza informacje ustalające wysokość opłaty. Wobec powyższego, w celu sporządzenia informacji ustalającej wysokość opłaty, Urząd opierać się będzie na otrzymanych oświadczeniach. Takie postępowanie praktykowane jest również w innych urzędach, z pracownikami których problematyka przepisów ustawy była konsultowana przez pracownika tut. Urzędu (...).

(...) Powyższy proces okazał się długotrwały ze względu na jego skomplikowanie, niewystarczającą i często nieaktualną bazę danych, z której mogą korzystać pracownicy Urzędu (rejestr ewidencji gruntów), konieczność zaangażowania pracowników innego wydziału Urzędu oraz realizowanie pozostałych licznych obowiązków przez pracownika Wydziału, który w zakresie czynności, uprawnień i odpowiedzialności ma przydzielone sprawy związane ze zmniejszeniem naturalnej retencji.

(akta kontroli str. 52-58)

3. Analizie poddano 31 losowo wybranych nieruchomości o powierzchni przekraczającej 3.500 m² spośród 622 (5%), w odniesieniu do których Urząd nie skierował oświadczenia do wypełnienia, pod kątem ustalenia powierzchni zabudowy w wymiarze „>” / „<” 70%. Z przeprowadzonej w oparciu o mapy dostępne na stronie www.geoportal.gov.pl analizy wynikało, że powierzchnia zabudowy działek w 29 przypadkach była oczywiście mniejsza niż 70%, jedna działka posiadała zabudowę ok. 100% i jedna – bliska 50%.

Na skutek badania Urząd wysłał do dwóch podmiotu oświadczenie do wypełnienia, jednak do dnia 28 kwietnia br. podmioty nie odpowiedziały.

(akta kontroli str. 85-87, 93, 143-144)

4. Termin złożenia wypełnionych oświadczeń skierowanych do podmiotów w dniu 2 marca 2023 r. ustalono na dzień 22 marca 2023 r.

Do dnia 12 kwietnia 2023 r.:

- ✓ 73 podmioty złożyły do Urzędu oświadczenia (przy czym w odniesieniu do 19 Urząd skierował pisma z prośbą o ponowne ich wypełnienie ze względu na błędnie informacje lub o przesłanie wyjaśnień ze względu na brak danych), z których:

- pięć podmiotów potwierdziło zmniejszenie naturalnej retencji terenowej na skutek wykonywania na nieruchomości o powierzchni powyżej 3.500 m² robót lub obiektów budowlanych trwale związanych z gruntem mających wpływ na zmniejszenie tej retencji przez wyłączenie więcej niż 70% powierzchni nieruchomości z powierzchni biologicznie czynnej na obszarach nieujętych w systemy kanalizacji otwartej lub zamkniętej;
- 12 potwierdziło zmniejszenie naturalnej retencji terenowej na skutek wykonywania na nieruchomości o powierzchni powyżej 3.500 m² robót lub obiektów budowlanych trwale związanych z gruntem mających wpływ na zmniejszenie tej retencji przez wyłączenie więcej niż 70% powierzchni nieruchomości z powierzchni biologicznie czynnej, jednak na obszarach ujętych w systemy kanalizacji otwartej lub zamkniętej;

Naczelnik Wydziału GKiOŚ pytana w jaki sposób została zweryfikowana okoliczność ujęcia działki w system kanalizacji wyjaśniła, że w odniesieniu do ww. 12 podmiotów Urząd wystąpi do: MZGK sp. z o.o. w Nowej Soli, Powiatowego Zarządu Dróg w Nowej Soli, Kostrzyńsko-Słubickiej Specjalnej Strefy Ekonomicznej S.A., Wydziału Dróg Miejskich Urzędu – z pismem o potwierdzenie informacji w tym zakresie.

Do dnia 28 kwietnia br. Urząd nie wystąpił z deklarowanym pismem.

- ✓ 39 pism zostało dostarczonych do podmiotów jednak nie udzielono na nie odpowiedzi, a 15 pism nie zostało podjętych przez adresatów i zostały zwrócone do Urzędu.

(akta kontroli str.71, 88-93)

Naczelnik Wydziału GKiOŚ wyjaśniła, że (...) *otrzymane oświadczenia są obecnie weryfikowane, co pozwala na ostateczne ustalenie podmiotów zobowiązanych do ponoszenia opłaty za zmniejszenie naturalnej retencji terenowej, do których po zakończeniu etapu weryfikacji niezwłocznie zostaną przesłane informacje ustalające jej wysokość. Pierwsze informacje sporządzane będą od dnia 17 kwietnia br.*

(akta kontroli str. 52-58)

Dodatkowo, na pytanie dlaczego nie wyegzekwowano oświadczeń od podmiotów zobowiązanych do ponoszenia ww. opłaty za każdy kwartał w okresie od 2018 r. Naczelnik Wydziału GKiOŚ wyjaśniła m.in., że z *otrzymanych oświadczeń wynika, że 5 podmiotów kwalifikuje się do ponoszenia opłat z tytułu zmniejszenia naturalnej retencji. W związku z powyższym, następną czynnością podjętą przez Urząd będzie przesłanie do tych 5 podmiotów pisma informującego o obowiązku wypełnienia oświadczeń dla wszystkich kwartałów z lat 2018-2022 (łącznie 20 oświadczeń za 20 kwartałów).*

(akta kontroli str. 67-70)

W dniu 27 kwietnia br. skierowano do 5 podmiotów 9 informacji (dla 9 nieruchomości) o naliczeniu opłaty za I kwartał 2023 r. w łącznej wysokości 15.182 zł. W odniesieniu do lat 2018-2022 Urząd nie wysłał pism.

(akta kontroli str. 67-70, 93, 125-142)

Na podstawie analizy oświadczeń złożonych przez właścicieli działek o powierzchni powyżej 3.500 m² ustalono, że pięciu właścicieli działek było zobowiązanych do

wnoszenia z tytułu zmniejszenia naturalnej retencji terenowej na dziewięciu działkach. Analiza oświadczeń wykazała m.in., że:

- ✓ w przypadku ośmiu działek zagospodarowanie terenu, które doprowadziło do zabudowy ponad 70% powierzchni działek nastąpiło przed 2018 r.; a w przypadku jednej działki w I kwartale 2018 r.;
- ✓ na siedmiu działkach nie było urządzeń do retencjonowania wody, a na dwóch działkach były urządzenia do retencjonowania wody z powierzchni uszczelnionych o pojemności powyżej 30% odpływu rocznego z powierzchni uszczelnionych trwale związanych z gruntem;
- ✓ w toku kontroli wystąpiono do zobowiązanych podmiotów z prośbą o udzielenie informacji – wskazanie okresu, od którego nastąpiło wyłączenie więcej niż 70% powierzchni nieruchomości z powierzchni biologicznie czynnej – w związku z uzyskanymi danymi stwierdzono, że łączna kwota należnych opłat za zmniejszenie naturalnej retencji terenowej, naliczonych zgodnie z rozporządzeniem Rady Ministrów z dnia 22 grudnia 2017 r. w sprawie jednostkowych stawek za usługi wodne⁷, za okres 2018-2023 (I kwartał) wynosiła 318.812 zł.

(akta kontroli str. 98-124)

Zgodnie z art. 272 ust. 8 i 22 ustawy – Prawo wodne, wysokość opłaty za usługi wodne, tj. za zmniejszenie naturalnej retencji terenowej na skutek wykonywania na nieruchomości o powierzchni powyżej 3500 m² robót lub obiektów budowlanych trwale związanych z gruntem mających wpływ na zmniejszenie tej retencji przez wyłączenie więcej niż 70% powierzchni nieruchomości z powierzchni biologicznie czynnej na obszarach nieujętych w systemy kanalizacji otwartej lub zamkniętej ustala się jako iloczyn jednostkowej stawki opłaty, wyrażonej w m² wielkości utraconej powierzchni biologicznie czynnej oraz czasu wyrażonego w latach. Wysokość opłaty ustala wójt, burmistrz lub prezydent miasta oraz przekazuje podmiotom obowiązującym do ponoszenia opłat za usługi wodne, w formie informacji, zawierającej także sposób obliczenia tej opłaty.

5. Analiza skierowanych do podmiotów oświadczeń (do wypełnienia) o posiadaniu nieruchomości o powierzchni powyżej 3500 m² w lutym br. wykazała, że przekazane formularze były niezgodne z art. 552 ust. 2c ustawy – Prawo wodne, tj. nie zawierały wszystkich wymaganych elementów, w szczególności oznaczenia kwartału, którego oświadczenie dotyczy, danych dotyczących pozwolenia wodnoprawnego, czy też nr REGON podmiotu. Brak wskazania kwartału, którego oświadczenie dotyczy uniemożliwił ustalenie, od kiedy powierzchnia nieruchomości jest zabudowana w ponad 70%.

(akta kontroli str. 65-66)

Naczelnik Wydziału GKiOŚ wyjaśniła, że (...) wynikało to z nieumyślnego niedopatrzania na etapie przygotowania wzoru oświadczenia. Wzór oświadczenia zostanie zredagowany ponownie, z uwzględnieniem wszystkich tych informacji (...).

(akta kontroli str. 67-70)

6. W latach 2018-2022 Zarząd Zlewni w Zielonej Górze Państwowego Gospodarstwa Wodnego Wody Polskie nie wydawał pozwoleń wodnoprawnych na poszczególne

---

⁷ Dz.U. z 2022r. poz. 438.

korzystanie z wód dla podmiotów z terenu administracyjnego gminy miejskiej Nowa Sól.

(akta kontroli str. 72-73)

W latach 2018-2022 Starosta Nowosolski wydał 47 decyzji o pozwoleniu na budowę na nieruchomościach o powierzchni przekraczającej 3.500 m² położonych na terenie gminy miejskiej Nowa Sól. Wydane pozwolenia dotyczyły łącznie 169 działek⁸. Analiza przeprowadzona dla 80 działek (tj. 47,3%) wykazała, m.in., że:

- ✓ jedna działka podlegała opłacie z tytułu zmniejszenia naturalnej retencji terenowej;
- ✓ 27 działek nie podlegało opłacie z tytułu zmniejszenia naturalnej retencji terenowej;
- ✓ do właścicieli 52 działek w lutym 2023 r. wysłano do wypełnienia oświadczenia dotyczące stopnia zabudowania posiadanych nieruchomości – oświadczenia nie zostały wypełnione.

(akta kontroli str. 74-84, 94-96)

7. Do najistotniejszych trudności w realizacji zadania Naczelnik Wydziału GKiOŚ zaliczyła:

- 1) brak dostępu do aktualnej bazy – ewidencji gruntów i budynków pozwalającej na prawidłowe określenie grupy podmiotów zobowiązanych do składania oświadczeń;
- 2) brak ustawowego uprawnienia dla organu do przeprowadzenia oględzin na nieruchomości należącej do podmiotu zobowiązanego do złożenia oświadczenia;
- 3) brak wskazania w przepisach ustawy, jak należy postępować w przypadku, kiedy nieruchomość kwalifikująca się do naliczenia opłaty z tytułu ograniczenia naturalnej retencji jest w posiadaniu kilku właścicieli. W jaki sposób należy taką opłatę określić.

W ocenie Urzędu wprowadzenie następujących rozwiązań, narzędzi i instrumentów ułatwiłoby sprawną i efektywną realizację zadań z omawianego zakresu:

- 1) wprowadzenie ustawowego uprawnienia dla organu do przeprowadzenia oględzin na nieruchomości należącej do podmiotu zobowiązanego do złożenia oświadczenia;
- 2) zmiana art. 552 ust. 2c Prawa wodnego poprzez wprowadzenie obowiązku opatrzenia oświadczenia klauzulą o odpowiedzialności karnej składającego oświadczenie ("Jestem świadomy odpowiedzialności karnej za złożenie fałszywego oświadczenia");
- 3) wprowadzenie rozwiązania umożliwiającego dostęp i korzystanie przez organ właściwy do prowadzenia spraw związanych z ograniczeniem naturalnej retencji terenowej z ewidencji gruntów i budynków będącej w posiadaniu starostw powiatowych.

(akta kontroli str.52-58)

Stwierdzone
nieprawidłowości

W działalności kontrolowanej jednostki w przedstawionym wyżej zakresie stwierdzono następujące nieprawidłowości:

1. Pomimo wejścia w życie 1 stycznia 2018 r. obowiązków wynikających z art. 272 ust. 22 Prawo wodne, Urząd przez ponad pięć lat nie doprowadził do tego by

⁸ W przypadku niektórych nieruchomości wydano więcej niż jedno pozwolenie na budowę.

zobowiązane podmioty uiściły opłaty za usługi wodne, o których mowa w art. 269 ust. 1 pkt 1 oraz art. 272 ust. 8.

W sposób wyjątkowo opieszali, dopiero po około półtora roku Urząd zwrócił się do innych instytucji (Starosta Nowosolski i MZGK) o przekazanie niezbędnych danych umożliwiających dokonanie wstępnej weryfikacji podmiotów zobowiązanych do ponoszenia opłaty. Następnie, niemal po kolejnych trzech latach w marcu 2023 r. Urząd wysłał do 127 podmiotów – właścicieli (posiadaczy samoistnych, użytkowników wieczystych gruntów) 501 nieruchomości mogących kwalifikować się do ponoszenia opłaty za zmniejszenie naturalnej retencji terenowej pisma z prośbą o wypełnienia oświadczenia dotyczącego zagospodarowania działki.

Przyczyną powyższego były m.in. zmiany kadrowe na merytorycznym stanowisku oraz jego istotne obciążenie innymi zadaniami.

Na podstawie złożonych w toku kontroli oświadczeń oraz informacji dotyczącej zagospodarowania działek o łącznej powierzchni powyżej 3.500 m² ustalono, że Urząd winien naliczyć opłaty z tytułu zmniejszenia naturalnej retencji terenowej dla pięciu podmiotów, za lata 2018-2023 (I kwartał), w łącznej kwocie 318.812 zł.

2. Na skutek niedopatrzenia Wydziału GKiOŚ wzór oświadczenia przekazanego 127 posiadaczom nieruchomości celem ustalenia ewentualnego obowiązku ponoszenia opłaty za zmniejszenie naturalnej retencji terenowej był niezgodny z wymogami sformułowanymi w art. 552 ust. 2c i 2j Prawa wodnego, tj. nie zawierał wszystkich wymaganych elementów, w szczególności oznaczenia kwartału, którego oświadczenie dotyczy, danych dotyczących pozwolenia wodnoprawnego, nr REGON podmiotu. Brak wskazania kwartału, którego oświadczenie dotyczy uniemożliwił ustalenie, od kiedy powierzchnia nieruchomości jest zabudowana w ponad 70%.

IV. Uwagi i wnioski

W związku ze stwierdzonymi nieprawidłowościami, Najwyższa Izba Kontroli, na podstawie art. 53 ust. 1 pkt 5 ustawy o NIK, przedstawia następujące wnioski:

- Wnioski
1. Systematyczne aktualizowanie bazy podmiotów zobowiązanych do ponoszenia opłaty tytułem zmniejszenia naturalnej retencji terenowej i bezzwłoczne ustalenie opłaty podmiotom do tego zobowiązany.
  2. Niezwłoczne ustalenie wysokości opłat za usługi wodne w odniesieniu do pięciu podmiotów zidentyfikowanych w toku kontroli za lata 2018-2022.
  3. Posługiwanie się wzorem oświadczenia zawierającym wszystkie wymagane dane.

Najwyższa Izba Kontroli nie formułuje uwag.

V. Pozostałe informacje i pouczenia

Wystąpienie pokontrolne zostało sporządzone w dwóch egzemplarzach; jeden dla kierownika jednostki kontrolowanej, drugi do akt kontroli.

Prawo zgłoszenia
zastrzeżeń

Zgodnie z art. 54 ustawy o NIK kierownikowi jednostki kontrolowanej przysługuje prawo zgłoszenia na piśmie umotywowanych zastrzeżeń do wystąpienia pokontrolnego, w terminie 21 dni od dnia jego przekazania. Zastrzeżenia zgłasza się do dyrektora Delegatury NIK w Zielonej Górze. Prawo zgłaszania zastrzeżeń, zgodnie

Obowiązek
poinformowania
NIK o sposobie
wykorzystania uwag
i wykonania wniosków

z art. 61b ust. 2 ustawy o NIK, nie przysługuje do wystąpienia pokontrolnego zmienionego zgodnie z treścią uchwały w sprawie zastrzeżeń.

Zgodnie z art. 62 ustawy o NIK należy poinformować Najwyższą Izbę Kontroli, w terminie 21 od otrzymania wystąpienia pokontrolnego, o sposobie wykorzystania uwag i wykonania wniosków pokontrolnych oraz o podjętych działaniach lub przyczynach niepodjęcia tych działań.

W przypadku wniesienia zastrzeżeń do wystąpienia pokontrolnego, termin przedstawienia informacji liczy się od dnia otrzymania uchwały o oddaleniu zastrzeżeń w całości lub zmienionego wystąpienia pokontrolnego.

Zielona Góra, 15 maja 2023 r.

Kontrolerzy
Beata Jakubowska
doradca prawny

Najwyższa Izba Kontroli
Delegatura w Zielonej Górze
p.o. Dyrektora
Andrzej Aleksandrowicz

Anna Huziej
główny specjalista kontroli
państwowej